

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในชุมชนชนบท	
ชื่อผู้เขียน	นางรสาพร หม้อศรีใจ	
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี้นผดุง	ประธานกรรมการ
	อาจารย์วิสุทธิ วานิช	กรรมการ
	อาจารย์ ดร.จินตนา สุขจรรย์นัท	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุและปัจจัยที่เอื้อต่อการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ แบบไม่เป็นทางการ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน สมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในหมู่บ้านแม่สาว หมู่ 3 ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์ การแยกแยะ จัดเป็นหมวดหมู่ และการนำเสนอโดยการบรรยายและสรุปเชิงวิเคราะห์ โดยใช้กรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยสรุป ดังนี้

ในด้านการหารายได้ ผู้สูงอายุสามารถหารายได้ด้วยตนเอง โดยใช้ความรู้ความสามารถที่มีมาแต่เดิม เช่น การเป็นแพทย์พื้นบ้าน การทำงานหัตถกรรม และจากการขายผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ยังได้รับเงินจากบุตรเป็นครั้งคราว ทำให้ผู้สูงอายุอยู่ได้

ในด้านการบริโภคอาหารผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุบริโภคอาหารที่หาได้ในท้องถิ่นตามฤดูกาล ส่วนของใช้ที่จำเป็น เช่น เครื่องนุ่งห่ม ที่นอน หมอน ไข้ของที่มีอยู่เดิม และบุตรหลานซื้อให้ ผู้สูงอายุทำความสะอาด ซ่อมแซม เครื่องนุ่งห่มต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ส่วนการดูแลสุขภาพ ผู้สูงอายุมีการดูแลสุขภาพของตนเองได้ดี มีการออกกำลังกายเป็นประจำด้วยการทำงาน การเดิน การขี่จักรยาน ผู้สูงอายุมีการพักผ่อน ที่เพียงพอ เวลาเจ็บป่วยเล็กน้อย จะรักษาด้วยการนอนพักผ่อน ซึ่ยามารับประทานหรือดื่บประทานอาหารบางชนิด และมีการรักษาแบบพื้นบ้าน ถ้าการเจ็บป่วยมีอาการหนักก็จะไปรักษาจากโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้เคียง

ปัจจัยที่เอื้อต่อการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในชนบทมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในได้แก่ ตัวผู้สูงอายุเองที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีมาแต่เดิมมาใช้ในการหารายได้ การหาอาหาร และการดูแลรักษาสุขภาพ บุตรหลานและเครือญาติ รวมถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายการดูแลผู้สูงอายุของกระทรวงสาธารณสุข ที่ให้บริการสุขภาพโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย กรมประชาสงเคราะห์ ที่มีงบประมาณช่วยเหลือผู้สูงอายุ เป็นต้น

Thesis Title Self-Reliance of the Elderly People in a Rural Community

Author Mrs.Rasaporn Morsrijai

M.Ed. Nonformal Education

Examining Committee

Asst.Prof.Yongyuth Plianpadung Chairman

Lect.Visut Vanich Member

Lect.Dr.Jintana Sutjanon Member

Abstract

This thesis probed the self-reliance nature of a rural community elderly people and factors conducive to such self-reliance.

The researcher relied in data collecting on informal interviews, observations and group discussions. Key informants comprised community elders themselves, community leaders, their family members, their relatives, and officials of related government agencies. The study site was Mae How Village, Unit 3, Hang Chat Sub-District, Hang Chat District of Lampang Province. Subsequently, collected data were cross-checked, classified, categorized, and analytically and descriptively presented according to predetermined conceptual frameworks.

Findings were as follows:

As regards income earning it was found that the elderly people had done so through their own efforts using their traditionally possessed knowledge and ability such as themselves being folk healers, manufacturing skills, and agricultural produce sales. Moreover, they occasionally were financially subsidized by their offspring, enabling them to make ends meet.

As regards food consumption they were found to have been able to eat what was seasonally available in the community. As far as such necessary stuff as sleeping gears were concerned, they relied on what happened to be available and

whatever their offspring made available for them. However, they washed and repaired such clothes by themselves.

As regards health care they were well able to take care of their health, regularly exercising through working physically, walking and bicycling. They had sufficient rest. When sick, they took care of themselves by taking naps and buying drugs, or refraining from eating certain kinds of food. Moreover, they sought folk, traditional treatment. Nevertheless, when seriously ill, they sought treatment from a nearby hospital.

Factors conducive to their self-reliance behavior were of both internal and external nature. Internal ones included their ability to rely on their inherent knowledge and ability in earning cash income, obtaining food, and taking care of their health. In addition, they also had their own offspring, grandchildren, and relatives to turn to in time of need. Moreover, the village physical terrain was still favourably fertile. On the other hand, external factors were the Public Health Ministry elder-care policy of free health services and the Public Welfare Department specially allotted budget in support of the elderly people.